

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2-40 "
 Num. de Duminică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Num. de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Dădă Perșan-nicea 22.
 INSERȚIUNILE
 se primesc în admala-
 treție.
 Multime publice și Loc de-
 scrie costă fiecare zilr 20 Mi.
 Manuscripte nu se bra-
 polează.
 Telefon pentru oraș și
 circumlat 502.

Cu prilejul alianței turco-române.

(il.) Dacă cele mai însemnate organe ale presei europene anunță, aproape ca un fapt împlinit, alianța turco-română, lucrul se explică cu ușurință. În timpul din urmă semnele de bună înțelegere și apropiere între România și Turcia au fost destul de concludente. Pe de altă parte, interese comune de apărare și conservare națională în fața impetuosului curent panslavist, impun atât României cât și Turciei, ca o necesitate politică de primul ordin, alianța de care e vorba.

Oricât s'ar sufla Bulgariei, din cauza acestei alianțe, asupra României, amenințând că armatele lor vor trece Dunărea, cu ocazia celei mai apropiate răscoale a țărănilor Români, această suflare a lor va fi socotită numai ca un gest de bătănie turanică, nesmăltuită încă de ajuns de diplomația subțire și netedă.

Intre popoarele perinsulei balcanice, România nu și poate găsi aliați mai buni și mai firești, decât pe Turci. Relațiile dintre aceste două state s'au dezvoltat în trecut mai apropiat în mod normal și prietenesc. Statul român a dat tot sprijinul supușilor săi otomani, astfel încât aceștia după însuși mărturisirea fruntașilor lor, duc pe pământul României libere un traiu mai bun și mai mulțumit chiar decât frații lor de acasă, având instituții culturale la un nivel mai înalt decât cele din Turcia, cum e d. p.

seminarul musulman din Constanța. Iar de altă parte Turcii tineri au dovedit în timpul din urmă că voiesc să dea Românilor macedoneni tot sprijinul în chestiuni bisericești și școlare, apărându-i de atacurile pătimase și de pornirile hrăpărețe ale ierarhiei grecești.

Patriarhul ecumenic Ioachim al III-lea a cercat să zădărnicească planul acesta a tinerilor turci, convocând pe toți Grecii din imperiul turcesc la o adunare națională pe ziua de 14 Septembrie a. c., când a deschis și regele Gheorghe adunarea națională în Atena. Această adunare demonstrativă, care în orice caz e mai mult decât o simplă coincidență, n'a avut putința de a abate pe tinerii Turci din calea lor. Astfel adunarea s'a dizolvat, incredințând pe patriarhul ecumenic să caute prin mijloace pașnice a ajunge la o înțelegere cu Turcii.

De aici rezultă, că încrederea reciprocă între Români și Turci, dacă n'a lipsit nici până acum, ea poate să aibă în viitor, dată fiind situația internațională a ambelor popoare, cum și caracterul lor statornic, — urmări însemnate. O alianță mai firească și mai folositoare anevoie ar putea încheia România cu alte popoare sau țări învecinate. Alianța cu Austro-Ungaria o plătește România foarte scump. Și în schimb nu are statul român din această alianță silită nici cel puțin mulțămirea de a putea ușura încâtva, prin intervențiile sale, soarta și dezvoltarea culturală a Românilor din Ardeal sau a celor din Bucovina.

Iar dintre celelalte popoare învecinate, în

care ar fi putut să aibă România încredere: în Bulgari, în Sârbi, în Greci sau în Ruși? *Quod non!*

Dacă după o veche pilduire slavonă «Grecul e vulpe, Bulgarul bou, Sârbul lup, Ungurul panteră», cu tot atâta îndreptățire se poate susține și asemănarea, de origine mai recentă, că Rusia e sgripsorul lacom, care adună pradă nesfârșit de multă, nu pentru ca să se hrănească din ea, ci fie și numai ca să-i putrezească în ghiare...

Caracterul Turcilor adevărați, dimpotrivă, toți câți au avut prilej a-l cunoaște mai de aproape, ni-l înfățișează ca fiind superior prin cinste și probitate, prin credință și statornicie.

Călătorul francez *De la Broquiere*, scrie, că Turcii merită mai multă încredere, decât Grecii sau Ungurii.

Această calitate a Turcilor adevărați se vede că l-a îndemnat și pe Ștefan-cel-Mare la sfârșitul vieții sale glorioase, să dea moldovenilor statul de a preferi, în alianțele lor, pe Turci altor popoare.

»Din mărșul asfințit al vieții lui — scrie Al. Vlăduță — Ștefan privește în adâncul veacurilor și cu puterea sfatului cuminte, dominind și dincolo de moarte, îndreaptă destinele țării pentru vremi și valuri, ce nu-l vor mai atinge: *Nu Leahului viclean și nestatornic, nici Ungurului asupritor și lacom, nici Tătarului sălbatec să-și incredințeze vre odată Moldova păsul și soarta ei, — ci la toată primejdia să știe, că cel mai cinstit prieten și cel mai bun ocrotitor e Turcul, și sub pavăza puterii lui să stea;*

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Drumul unui cuceritor: Aurel Vlaicu.

De Octavian Goga.

L.

Tocmai acum se împlinește anul. Veneam în tren dela Budapesta, în tovărășia unui vechiu prieten. Era o zi cam posomorită de Septembrie și noi amândoi stam abătuți în ungherul vagonului. Pe suflet ni-se lăsase un val de tristețe vagă și cum alerga acceleratul dealungul pustel unguștii, gonindu-ne înaintea ochilor licoanele unei lumi străine, abia din când în când mai schimbam două vorbe.

Aveam destule cuvinte să nu ni-se pară viața trandafirică. Ne întorceam doar din capitala Ungariei, care cu palatele și strălucirea ei ne făcea și mai jalnică sărăcia de-acasă. În minte fărimam povestea urtă a acestor turnuri de bronz și ne gândeam cât de multe cărămizi din zidurile imense ne-ar putea vorbi de mâna aspră și de șerparul sârmanilor țărani din infundăturile Ardealului. Iar ca jalea noastră să fie deplină, mai luasem parte și la o întrunire a comitetului național unde, ca de obicei, s'a trecut în revistă cohorta noastră de patimi, ca legea lui Apponyi, proiectul de vot plural al lui Andrássy, precum și micile și marile infamii ale oamenilor noștri slabi, a căror sămânță o găseam și atunci pe toate cărările, deși omenia părintelui Mangra încă nu fusese scoasă la mezat.

Nu era mirare deci, că veselia ne cam părăsise și gândurile ne erau cernite de amărăciune. Conversația, care s'a înfiripat cu încetul, atnșea coarde pesimiste și zugrăvea viitorul bietului nostru popor în culori întunecate. Și în vreme ce monstrul sbura cu noi înainte și trupul lui își scutura oțelele într'un ritm monoton, în atmosfera mocnită a vagonului noi doi înșiram tot mai multe crîmpeie dintr'o epopee nespuse de tristă.

— Și cu toate astea, — reluă firul prietenul meu, după o tăcere îndelungată, — cu toată îndoiala, care mă chinuște atât de des, eu tot nu-mi pierd nădejdea. Noi sântem un neam tragic și avem în vine vîlaga acumulată de veacuri. Noi nu ne-am stors încă puterile, nu sântem trăiți, în sufletele noastre dormitează întregă foia adunată din bălrâni. Toată energia asta n'a avut când se descărca și dacă ni s'ar da puțința s'o scoatem la iveală, ar ulmi lumea. Că n'avem poleți și n'avem scriitori? Dar n'am avut hârtie și n'am avut condei! Am trăit todeauna într'o întunecime înspălmântătoare. În ochii unui cioban de-al nostru din Polana-Sibiului licărește de zece ori mai multă inteligență, în mișcările lui e mai mult ritm, în profilul lui neasemănat mai multă nobleță, decât în înfățișarea cutărui sălămar dintr'un suburbiiu al Berlinului, care știe carte și cetește zilnic știrile din Lokal-Anzeiger. Dar trăim într'o beznă ne mai pomenită și ne omoară sărăcia. Câte talente nu ni se părăginesc așa, îngrădindu-și genialitatea în simplitatea primitivă a artel țărănești. Dacă am avea o altă ocrotire, dacă nu s'ar urma de cătră toate guvernele înăbușirea sistematică și criminală a poporulul nostru, cu câte opere de artă n'ar fi

mai bogată omenirea? Dar ce să facem astăzi, când toate sbucirile de talent ni le încătușază acești tâlhari ai evoluției universale? Rămânem așa în vola sorții și abia întâmplarea dacă mai ridică la suprafață un val de lumină. Iată Coșbuc, numai întâmplarea ni l-a scos la iveală. Închipuiește-ți, că-l mureau păriții când era de doisprezece ani și nu mai avea cine să-l ducă de mîncare cu desăgii la Năsăud!. Ar fi astăzi un țaran desculț în Hârdău, ar cânta în strană și-ar colăcări pe la nunți, iar literatura noastră ar fi lipsită de cea mai luminoasă pagină! Și gîndește-te, câte minți nu se stingheresc așa în colibebe țărănești! Ce să mai zic de artă și literatură, pe cari tot le mai alegi din folklor, ori oin altăa unei cămăși de țarană! Dar în știință, în câmpul larg al descoperirilor tehnice, unde lipsa de cultură tale ar pile ori-cărui avânt! Țăranul nostru e un spirit inventiv și câte-o drăcie de morșcă de pe Olt, înlocălată de cutare plugar, numai așa de capul lui, tradează o minune de talent...

— Mi-aduc aminte, — urmă rîzînd tovarășul meu, — la o expoziție din Sibiu venise un sătean de prin jurul Porumbacului cu o spuză de vârtelniș, sucule, proiecte de pluă, mori. Mă apropiu de el, era un om măruntel, uscățiv, cu ochii vii și neastâmpărați, în el cu lăcările unei inteligențe de vecheșă. Băde, — zic, — de unde, păcatele, vii cu minunile astea? — Păi, — răspunde țăranul, — iacă le-am adus aci să le vază domniil — Cine le-a făcut? — Eu, cin' să le facă? — zice el dînd din umeri... Așa, adică dîta ești mîsar? Ba n'am fost de când sînt! Un om pe aci încolo... — Păi cum le ai făcut? Cine te-a

căci singură, în calea atâtor vrăjmași, greu va trăi...

Vremea a dovedit în urmă, cât adevăr era în vorbele lui. (»Din trecutul nostru« pag. 186—187).

Adevărat, că în curgerea veacurilor grele, principatele române au avut mult de suferit din partea cărmuirii turcești. Un cleric de frunte și luminat ca Vartolomei Măzăreanu, văzând jafurile cele multe, căroră erau expuse țările și poporul, în adâncă sa revoltă creștinească aruncă împărăției turcești cuvântul de »spurcată fiară săbăteacă«. Dar se știe, că ceice săvârșeau exploatarea nemiloasă și cruzimile barbare, nu erau Turcii adevărați, ci samsarii și slujbași acestora: renegeții din toate neamurile, acele ființe blestemate și fără Dumnezeu, cari nici în ziua de azi nu sânt mai puțin crudele, păcătoase și distructive, în slujba oricărui guvern. (Asta o știm și noi din propriile pățanii cu renegeții noștri!)

Și, cu toate că Turcii nu siliau pe creștini să primească islamul, — căci ei disprețuiau adânc pe oricine nu știa să țină cu destulă tărie la credința părinților săi, în toate strâmtorile și ispitele vieții — pe lângă sultanul din Constantinopol se găseau totdeauna cete nesfârșite de renegeți. După o autentică mărturie istorică în apropierea sultanului abia se auzia câte odată limba turcească, căci întreagă curtea sultanului și cea mai mare parte a magnaților era compusă din renegeți (»vix aliquando idioma Thurocorum auditar eo quod tota Curia et maior pars magnatorum ex renegatis illius idiomatis congregata existat« cf. Iorga: Istoria imperiului otoman I. 478).

Curentul constituțional și democratic al tinerilor Turci va mătura însă cu desăvârșire pleava netrebnică a renegeților și va face să strălucească în viitor caracterul popoului turcesc, așa cum a fost în trecutul său de glorie: cinstit, loial, tolerant, viteaz, credincios și statornic.

Inundații din Solnoc-Dobăca. Vaia aceasta ținuturile românești au fost greu încercate de urgia elementelor. Mai mult au fost suferit pe urma lor Caraș Severinul și Solnoc-Dobăca. Câteva săptămâni după pustiirea din Binaț, a urmat pustiirea alor patru comune din Solnoc-Dobăca. Mai multe zeci de familii românești au rămas fără adăpost.

Cași pentru inundații din Caraș Severin, ziarul nostru a deschis o subscripție publică și pentru inundații din Solnoc-Dobăca. Suma de 1500 coroane, contribuțiile zilelor dintrăi, a fost trimisă Institutului »Someșana« pentru a fi distribuită între cei avizați la ajutor.

Câteva zile în urmă am primit de la acest Institut avizul că sumele intrate au fost depuse la administrația financiară din Dej (perceptoratul din Dej) pentru a fi distribuite prin administrația comitatensă.

Subscripția noastră a pornit din inițiativă particulară românească, pentru nenorociți români și cei ce au contribuit sânt toți români. Am fi avut, deci, dreptul să așteptăm că și distribuirea ajutoarelor se va face prin români și nu se va lăsa în sarcina organelor administrative, cari oricât de multă bunăvoință ar avea și oricât de corect ar proceda nu pot să fie atât de imparțiale, pe cât de imparțiale ar fi fost organele noastre românești.

Nu vrem să exploatăm mizeria și nenorocirea unor bieți năpăsuși, pentru a face proselitism politic, dar vrem să știe poporul că noi nu l uităm la necrz și dispunem măcar de atâta organizație națională încât să l putem veni într'ajutor în mod nemijlocit, fără a cere sprijinul »domnilor dela comitat«.

Aceasta o cere logica supremă și inexorabilă a luptelor noastre naționale. Motive de ordin local și influențe particulare nu pot fi hotărâtoare când se tratează de momente în cari se manifestă solidaritatea Românilor de pretutindeni.

De aceea regretăm că »Someșana« n'a găsit de cuviință să dea expresie acestei solidarități, luând asupra sa sarcina de a împărțiși în mod nemijlocit pe frații români nepăstuiți — de ajutoarele fraților români necercați de soartă.

Vizita primarului Vienei la Budapesta. Vestea că primarul Neumayer se prăgătește pentru o vizită la Budapesta a fost primită cu sentimente foarte vii. În Austria, aproape toți frunțașii din partidul creștin social s'au rostit însă împotriva gândului nenorocos ce i-a venit urmașului lui Lueger. Ajutorul de primar, Hirhammer, a declarat că pasul ce va întreprinde Neumayer nu înseamnă că nu s'ar respecta testamentul politic al lui Lueger, căci Neumayer nu merge în Ungaria ci numai în orașul Budapesta, care în multe chestiuni e opozantul guvernului unguresc. Ajutorul de primar Porzer a desaprobato categoric vizita primarului, deoarece — după cum a spus — el respectă punctul de vedere al lui Lueger. Președintele clubului burghezilor creștin-sociali, Steiner a declarat că drumul lui Neumayer la Budapesta e o chestiune politică de rangul prim și consideră ca inadmisibilă până și ideea unei vizite în capitala ungarilor.

Presă tratează chestiunea de asemenea cu sentimente împărțite. Vaterland aprobă vizita și speră că va avea drept urmare îndulcirea relațiilor dintre cele două capitale. Extrablatt spune că Neumayer va merge la Budapesta în calitate de primar al Vienei și nu în calitate de om politic, ceea ce dă vizitei o altă semnificație și o importanță neînsemnată. Față cu părerile acestor ziare Reichspost îl avertizează categoric pe Neumayer, când spune, că vizita aceasta astăzi nu e nici măcar actuală.

Vocile de desaprobare ce a provocat au avut darul să-l abată de la gândul vizitei ce plănuse și cum se anunță din Budapesta — comunicat azi primarului Budapestei, prin fiul telefonic, că n'a hotărât încă ziua vizitei.

Ce ar și căuta în mijlocul acestor oameni transcendentali, cari n'au nici o înțelegere pentru splendoarea uneia dintre cele patru metropole grandioase ale Europei moderne

Invățat? — Niște domnule, eu le-am scornit așa, sara la vatră, ca să-mi arăt curaja...

— Și căți Stephansonii, căți Edisonii nu-și feresc astfel geniul lor în șurubăriile unei vârtelniș de morișcă!

— Uite noi, — continuă el zimbând, — noi venim acum dela Pesta, unde am admirat pe Bériot. El în vremea asta, într'un sat din jurul Orăștiei, un băiat de țaran, student la politehnică din München și-a făcut un aeroplan sistem propriu și plutește peste muniști.

— Cum adică, li dă țarcoale peste turnul sașilor?

— Da, da! nu-l de glumă, — lmi replică în ton serios tinărul avocat. Il cunosc pe Vlaicu, așa l cheamă. Are o sumedenie de invenții. Acum nu știu, cum l o fi reușit aeroplanul, dar aud că l-a construit în miniatură și-l admirabil. Mi se spune, că zboară cu ușurință... Dă-te jos la Orăștie și așa îți vine în drum...

— Și prietenul meu m'a părăsit în grabă, ajungând trenul în orașelul lui... Nici n'am mai avut vreme să l cer deslușiri, să l întreb mai de aproape ce l cu comedia asta? Era însă destul de hazlie și mă intriga toată povestea asta cu aeroplanul într'un sat de lângă Orăștie... Și cum mă frământam așa singur în t'enul care fugea pe malul Murășului, de odată lmi fulgeră în minte o amintire de demult, dela universitate...

— Stai... stai! Eu il cunosc pe inventatorul ăsta, pe Vlaicu! Mi au înviat în pripă conturile unei fețe cunoscute. Un vechiu coleg de școală, cam în urma mea cu vre o doi ani la gimnaziul din Sibiu... Cum să nu l știu? Vlaicu care construise o turbina, de a pus în umire pe pro-

fesorul de fizică și au lucrat-o în fabrica lui Rieger... Il văd ca acum, înalt, subțirel, oacheș cu ochi negri și scrutațori... Ne duceam la el acasă, ca la panoramă. În chiluța lui, unde sta la un croitor, avea un atelier de măsurit și făurărie. Pe poarte ceasornice în toată mărimea, chei, roțițe, clește și pe pârte lumină electrică, furată din conductul dela stradă. Avea și sonerie, făcută de el, — era o comedie întreagă. L-am revăzut la universitate în Pesta, de unde a plecat după vre o două semestre. De câte ori nu ne plimbam pe malul Dunării, amândoi stăpâniți de figurile celor dintăi visuri ale tinereții? Totdeauna am simțit o simpatie pentru acest băiat cu privirea aprinsă, așintită departe, oare-cum peste capetele noastre... Nu l înțelegeam rostul tuturor poveștilor, când lmi vorbea de magnetism, ori de cutare problemă din stereometrie... Eu, habar n'aveam de toate astea. Dar lmi plăcea liniștea lui, seninătatea de vizionar cu care lși desfășura planurile...

Adese leșeam împreună din localul »Societății Petru Maior« și cum se aprindeau felinarele în jurul Dunării, noi ne așezam pe niște trepte în fața undelor cari tremurau într'o strălucire feerică și Vlaicu lmi spunea gânditor — »De perpetuum mobile mi-am lăsat... Nu se poate! E o prostie, mi am chinuit de ani de zile cu magnetul. Am făcut o sumedenie de planuri și proiecte... Nu merge... Să știți, că mă apuc de o mașină de zburat... Tăcea apoi și se uita departe în luminile cari jucau într'o strălucire palidă, ca un cârd de ficurici somnoroși pe coastele muntelui Oelert. Dunărea lși ducea în liniște maiestatică valurile eterne, de-asupra se sbuciuma vâlmășa-

gul de trecători, urla războiul vieții și în vavilonul de firg și de care se agita furnicarul pistriț al patimilor omenești, în vreme ce doi băiețândii cu ochii în stee, doi copii străini ruși din Ardeal, stăteau aiătu-l, cufundați în tăcerea visului lor strălucitor, unul încurcând ițele unui vers, celalt roțițele unei mașini de zburat...

M'au năpădit amintiri de demult... Legănarea lor mi a adus în suflet o moleșală dulce și părea că simt plutind în jurul meu miros de busuioc și tămâiță, florile simple și curate ale copilăriei mele dela țară. Pînă câte vâmi nu m'a trecut de atunci goana vieții!... lmi răsuna în minte cuvintele din oda lui Orăștie, cu înțelepciunea lor resemnată, cu care nu mă puteam împăca odinioară: *Eheu, fugaces lacuntur anni Posthume, Posthume!*...

— Se înțelege, că m'am dat jos la Orăștie.

M'am învârtit de două ori pe străzile acestui oraș curățel, din valea Murășului și m'am încredințat că Vlaicu lși întemeiase reputația aici. M'a convins cel dintăi dintre cunoscuți, un domn bătrân, care m'a privit nespuse de compătimitor, a mișcat din cap și mi-a aruncat câteva căutătură destul de ciudate, când a lăzeles ce vânturi m'au adus pe la Orăștie...

— Și zi cu aia de zburat... Credem că vii la Vlad, să vă duceți la vre o adunare de popor, când colo dumneata cu mașina... I auzi, lasă-l la pustia de — cum îi zice! — de aeroplan!... Te pomenești că-i cam tresărit băiatul ăsta... Închipueșteți vine din țara nemțească, unde era într'o fabrică de automobile, lasă slujbă, — era inginer rogu-te — lasă leafă, lasă tot și tăbărește pe

și pentru cari străvechea aureolă a Vienei e încă tot simbolul pizmei iradiționale...

Audiența contelui Forgách. Dupăcum se anunță din Viena, monarchul a primit ieri în audiență specială pe contele Forgách, ambasadorul austro-ungar dela Belgrad.

Convenția româno-turcă. Din Berlin se telegrafiază că «Berliner Tageblatt» a primit din Constantinopol informația că Hakki pașa a iscălit ieri convenția militară cu România. Prin această convenție — zice zisul berlinez — România se obligă a veni în ajutorul Turciei cu întreaga ei armată, dacă Bulgaria ar ataca Turcia.

Din Sofia se telegrafiază că în Bulgaria întreagă se observă mare fierbere din cauza convenției militare româno-turce. Spiritele sânt foarte agitate. Mai ales e mare înverșunarea împotriva Austro-Ungariei. Consulatul austro-ungar e păzit de poliție.

Din București se telegrafiază, că ministrul Bulgariei la București a fost revocat de către guvernul său.

Ministrul presedinte despre împrumut. Contele Khuen Héderváry a acordat corespondentului din Budapesta al lui «Neue Freie Presse» un interviu, spunându-i următoarele: «Planul de a realiza împrumutul de 500.000.000 pe piața franceză l'am găsit gata când am venit la guvern, și noi l-am primit cu încredință dela antecesorii noștri. Planul a fost aprobat de întreg guvernul de atunci, dar nu s'a putut îndeplini fiindcă legea necesară ca să se facă împrumutul, n'a putut fi votată în urma încercărilor politice. Guvernul de azi a aflat planul terminat, dar n'a făcut nici un pas pentru a-l realiza. Este foarte imbecil că atunci când s'a ivit necesitatea împrumutului, s'a dovedit într'un mod strălucit vechea prietenie care unește Ungaria cu cercurile financiare din Austria și Germania. Grabnica încheiere a împrumutului este a se mulțumi și sentimentelor prietenești pe cari le-am găsit în Germania — și aceasta este importanța politică a realizării împrumutului.»

Sedințe parlamentare. Camera deputaților va ține ședință Luni, 3 Octomvre n. pentru a alege membrii delegațiilor.

A doua zi, Marți, va ține ședință și Camera magnaților cu aceiași ordine de zi.

Iarăș contele Tisza.

Contele Ștefan Tisza continuă să ne facă să înțelegem, că soarta Românilor este astăzi în mâinile d-sale. Ziarele anunță un nou verdict, rostit de nobilul conte, împotriva noastră. Că ar fi afirmat, într'o convorbire particulară cu unul de-ai noștri, că d-sa binevoiește în sfârșit să recunoască dreptul de existență a unei organizații a Românilor pe baze naționale, dar, se înțelege, numai în mod cu totul provizor. Căci îndată ce tranșia de pace se va îndeplini, partidul național românesc va trebui să reîntre în întunerecul neînțelegerii și membrii lui vor trebui să se împrăștie pe la căminurile partidelor ungurești, fără deosebire.

Băgați, vă rog, de seamă tonul acesta categoric și poruncitor, cu care domnul Tisza impune soluțiuni și ordonă Românilor ce au de făcut! Observați aroganța aceasta de »straja-meșter« brutal, cu care vrea să ne determine voința noastră și să ne dicteze atitudinea viitoare! Om de temperament va fi el, domnul Tisza; o exagerată importanță își va da el desigur; dar totuș ne miră cum nu vede, cât de ridicol este, când se improvizează ca factor poruncitor în politica noastră.

Lasă că este cu totul absurd, să stabilești principiul, că Românii nu ar avea dreptul să se organizeze, decât în mod provizor, iar și acest provizorat le ar fi îngăduit numai în scopul împăcării. Dar culmea este, ca un om, cu pretinsă gravitate în țară, să vorbiască atât de frivol despre drepturile cardinale ale cetățenilor. Căci organizarea cetățenilor în partide politice este o prerogativă a fiecăruia, înscrisă în libertățile garantate prin constituție, și nu o înțelepciune, pe care orice politician de gașcă o poate îngrădi după chibzuiala sa. A fost el teribil dl Hieronymi, când ne-a declarat de neexistență ca grupare politică românească, va fi el și mai teribil în voința

sa dl Tisza, dar nu sânt capete serioase acele, cari cred, că un popor de peste trei milioane de cetățeni ar putea vre odată să renunțe la o proprie organizare politică.

Și mai jignitor apoi ni-se pare modul cum dl Tisza ne repartizează pe la celelalte partide maghiare! Adecă cine îi dă dreptul acestui domn, ca să ne distribue, ca pe o turmă venală, pe la partidele ungurești? Are d-sa convingerea, că noi Românii nu sântem buni de altceva, decât a servi de umplutură și de coadă unor grupări, cari nu reprezintă interesele noastre? Atât de naivi ne crede acest deștept bărbat de stat, în-ât ne va putea ușor convinge despre putința de a ne realiza aspirațiile noastre naționale în cadrul cooperării sau chiar al asimilării cu un partid unguresc?

Ce încercare zădarnică; ce tendință de falsificare a dreptelor noastre credințe! Este absolut o iluzie deșartă pe care ș-o face dl Tisza despre succesul său. Greșit este, dacă speră, că pe calea asta d-sa ne poate abate dela bazele de până acum ale luptei noastre. Și foarte mult greșește, crezând, că a face pace înseamnă a ne convinge, că trebuie să depunem armele, pentru a intra în tabăra și sub cârma d-sale.

Sântem acum după câteva luni de guvernare a partidului, al cărui suflet e reprezentat prin contele Tisza. Am văzut cum, la început, politica de naționalități a lui Tisza a plutit în două ape și era când făgăduitoare, când însoțită de amenințări. Tot atunci ne-a fost dat să vedem, cum dl Tisza, prin rolul însemnat ce-l rezervase părintelui Mangra și credincioșilor săi așteptați, s'a înșelat atât de mult în combinațiile sale. L'am simțit în urmă pe dl Tisza în alegeri, unde ne-a fost pretutindeni duhul cel rău și prigonitor. Și l'auzim acum, când ademenitor, când ridicând pumnul, în semn de amenințare. Evident, un om șovăitor este Tisza, un cap neclar în această mare chestiune, un bărbat politic cu voința nehotărâtă și cu o doză de șiretenie prea prost țesută, decât să nu o putem descoperi.

capul tat so, un biet de plugar din Binținți... lăcă l într'o dimineță la ușa poștii c'un cutăr de acareturi...

— Da ce-l dragu' tatii, Aurel, ai venit să ne mai vezi? — Am venit și nu mai pic, pân' nu dau gata o mașină de zburat!... — A-cum ce socotești dumneata?... Cum zic, tare mi-e teamă... Bigă de seamă, dumneavoastră poieți, am tot auzit!... — Și negăsind cuvinte potrivite să-și spuie nedumeririle, unchișul a zămbit cu bună-tate, mi-a strâns mâna și s'a deșpriat băborosind în barbă probabil fragmente din părțile ce a zisise despre slujitorii lui Apollo...

În curând însă mi-a fost dat să întâlnesc și apărători de al lui Vlaicu. O seamă de tineri advocați și funcționari de bancă vorbeau cu o desăvârșită admirație de invenția lui. Îmi spuneau cum a construit un proiect în miniatură care zboară de minune, cum a făcut din lemn de brad și din pânză întreg scheletul aparatului în mărime naturală și au pluit cu toții de-asupra câmpului din marginea orașului în aeroplanul, care, în lipsă de motor, era pus în mișcare de doi cai. Îmi povesteau că directorul liceului unguresc a rămas încântat și văzându-l în câteva rânduri, l-a tras la o parte pe Vlaicu și l-a propus să-l ducă la Pesta, că-l pune totul la cale. Mă rugu înduioșat când unul, când altul: —

»Nu lăsa și pe asta să ni-l ia Ungurii, să l schimonosească numele și să se fătească cu el... Vlaicu nu vrea să-și dele apratut altuia, el zice că l-a făcut pentru armata română... Da n'are pe nimeni, laca noi, da cine ne cunoaște? Du te cu el la București, acolo cât buți în palme!...«

— Și nu mai sfârșeau cu rugămintile acești tineri îndurerăți, pentru cari Bucureștii erau întruparea dragostei ocrătoare, de care ei n'au avut parie în viață...

Așa stând la un colț de uliță și ținând sfat, unul ne-a tăiat vorba: »lăcă vine!« La răspântie se ivise silueta unui biciclist. Era Vlaicu. Într'un minut a fost în mijlocul nostru și ne am strâns mâna ca doi prieteni vechi. Aproape zece ani decând nu ne-am văzut. Mă uit la el, îl cercetez cu deamănuntul — era tot cel de-atunci. Cu aceeași seninătate copilărească, cu vechea strălucire în ochi, tot așa de glumeț și nevinovat ca odinioară, cu aceleași aiere de nepăsare și îndrăzneală. Par că și cei zece ani s'au strecurat peste capul lui, fără să lase urme. Era și acum ușurel și vesel ca la vârsta de optsprezece ani, când visa, »perpetuum mobile«...

Mi-a prins brațul și, ca și când ar relua firul unei conversații, a deschis vorba potolită cu accentul lui ardelenesc: — »Viu de-acasă. Nu mai

puteam eși la cale cu tata. Că s'o scot dracului din sură, că nu se poate învărti de ea, că-i vremea trieratului și n'are unde pune ciurul. Ce se face? Am desfăcut-o cu totul... Pe ai mică poți s'o vezi, zboară ca o pasăre. Ar fi bine să vii... — Și desfăcându-se pe nesimțite dintre prieteni am luat-o domol înainte. În câteva minute ne-am pomenit într'o trăsură: — »Du-ne la Binținți!«

Învăluși într'un nor de praf treceam dealungul câmpii și reînviăm icoane de demult, dela școală... Vlaicu îmi istorisea zbuicimările lui din anii de student... Îmi vorbea de invenții și de proiectele de aeroplan cari s'au perândat în mintea lui până astăzi. Cu glasul firesc, fără a sublinia un cuvânt, îmi povestea cum la universitatea din München îi zăpăcise pe nemți cu meșteșugul lui în construcții de mașini, cum și astăzi se păstrează într'un laborator un model de mașină de zburat, ce înjghebase el acum câțiva ani în formă de »parapleu«, care era perfect în teorie, dar nu se ridica decât doi coți dela pământ... Îmi spunea cum a făcut armata la mașină, ca să poată studia construcția mașinilor de pe corăbiile de război, cum întors la München a mai stat cât a stat și s'a angajat la Frankfurt într'o fabrică de automobile, ca să-și poată pune în practică invențiile.

Gulere și manșete mai frumoș curățeste fabrica de spălat cu aburi

„UNIO“

Kluj-Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

Am putea spune, că după aceste câteva luni, ni-s'a dat ocazii destule să privim în sufletul acestui bărbat, pe care se raz-mă existența întregului cabinet ungar și să vedem, că groful Tisza, nici ca om de caracter și voință, nici ca seriozitate politică, nu poate fi în ochii noștri o autoritate, deoarece cu grandomanii, cu capetele turbure și cu inimile viclene nu pot fi rezolvate chestiunile de viață. Noi credem, că vom putea dovedi și cercurilor mai înalte din Viena, că dacă într'adevăr a fost vorba de vre-o mulcomire a naționalităților din Ungaria, alegerea lui Tisza, ca mijlocitor, a fost o nenorocire.

Scrisori din București.

Măsuri la granița Bucovinei. — Tripourile. — Negustorii necinstiți.

București, 14 Septembrie.

Pericolul ce amenință țara a făcut ca atât la granițele dinspre Basarabia, cât și la cele dinspre Bucovina să se ia cele mai severe măsuri de apărare. Circulația la granițele Basarabiei nu a fost nici odată prea mare. În schimb din Bucovina de ani de zile au venit și vin lucrători, cai se angajează la munca agricolă aici în țară. De oarece însă cazurile de holeră în Austria au fost așa de dese, ministerul de interne a luat măsuri ca nu cumva lucrătorii, cari vin anul acesta din Bucovina, să aducă cu dinșii flagelul omoritor. Iată dispozițiunile luate: 1. Proprietarii din România nu vor putea aduce în țară lucrători din Bucovina decât dacă vor avea contract încheiat cu lucrătorii agricoli, conform legii tocmeilor agricole, înainte de închiderea frontierei (1 Septembrie).

2. Lucrătorii vor intra numai prin punctul Burdujeni în grupe de cel mult 50 oameni pe zi.

3. Lucrătorii vor trebui să probeze cu acte de călătorie localitatea de unde vin.

4. Proprietarii și arendașii vor fi răspunzători de starea sanitară a lucrătorilor aduși, obligându-se în scris a îndeplini toate dispozițiunile care le vor fi prealabil impuse de direcția serviciului sanitar, precum: o hrană igienică și obligațiunea de a avea un doctor în localitatea unde vor munci lucrătorii care să-i viziteze zilnic.

Aceste autorizațiuni nu vor fi date de către direcția serviciului sanitar decât special fiecărui proprietar sau arendaș, care va fi îndeplinit dispozițiunile arătate mai sus.

Tot de odată punctul Mamornita se deschide, dar numai pentru ieșit. Intrarea rămâne interzisă.

Aici a lucrat vre-un an de zile și-a construit cel mai bun automobil din fabrică, care a câștigat premiul dela cursele »Prinz Heinrich Fahrt« din Baden. Acum s'a întors acasă, și a isprăvit aeroplanul și caută pe cineva să i dele bani, ca să-l facă. El l'a destinat de altfel pentru armata română, »ca să aibă și ei săracii o mașină de zburat«...

— Și cum se ducea trăsura înainte, mi-se desfășurau la tot pasul frământările unui suflet robit de ideal. Părea că văd în mintea lui și deslușeam acolo o șurubărie nespuse de complicată și subtilă, aranjată de o mână meșteră. Atât de simplu, atât de liniștit și cu atâta siguranță îmi înfățișa acest om cea mai avansată problemă tehnică a zilelor noastre, încât mă ulmea. Mi-am dat seama de grabă, că nu-mi vorbește un suflet vulgar. Vedeam, că n'am nimerit un individ dornic de căpătuială, care îmbată lumea și umblă după câteva sute de coroane, nici un tresărit pornit să bată câmpii după cai verzi... Puteai înțelege, că la temelul acestei linișți e conștiința omului în curat cu socotilele lui, că după acești ochi neho-diniți și cercetători se zbuclumă o inteligență vie, care lucrează cu cumpăt și răceală. În vreme ce mi vorbea, eu mi-am fost tras seama: o fi zburând, n'o fi zburând, dar asta odată are să însemne ceva... (Sfârșitul va urma).

Persoanele care les prin acest punct se vor întoarce prin punctul Burdujeni.

O adevărată plagă socială au devenit în timpul din urmă tripourile, localurile de jocuri hazarde, în cari naivii în mare parte funcționarii erau jefuiți ca în codrul vlăscel de »jucătorii« de meserie. Mai zilele trecute poliția a surprins chiar pe un comisar dând bancul la un asemenea tripou instalat în strada Academiei sub firma așa de nevinovată »Caritatea«, societate filantropică. În realitate această »Caritate« era un adevărat local de jaf, din care biete viclime ieșeau despozați de tot ce aveau. Localul era patronat, firește, tot de un ovreu, căci cu deosebire fii lui Izrael se în-deletnicesc cu astfel de »afaceri rentabile«.

Comisarul cu pricina a fost dat în judecată. El va fi condamnat și destituit din serviciul cel o upă. De asemenea a fost arestat și patronul localului, iar ușile »societății filantropice« au fost peceluite de parchet. Hoțiile săvârșite în acest tripou sânt de o îndrăzneală ce întrec orice margini. Ele au făcut ca chestia jocurilor de hazard să preocupe atât pe autorități, cât și presa, care a început campania în contra acestui păcat.

Măsuri se vor lua, firește. Și până acuma au fost dispozițiuni în contra jocurilor de noroc. Dar e întrebarea dacă se va putea ajunge la un rezultat. Căci jocul de cărți este așa de lăpt în toate păturile sociale. În cluburi, în familii, în tren se joacă cu o patimă de nedescris. E timpul ca societatea însăși să pornească o puternică mișcare împotriva acestui obicei, care ruinează pe jucători, aduce atâtea nenorociri în familii și cauzează adese ori moartea celor urmăriți de nenoroc.

După cum se știe, direcția sanitară a dispus să se facă o serie de inspecții pe la diferitele magazine, în cari se vând alimente. Antreprenorii, în magazinele cărora nu s'a găsit destulă curățenie au fost dați în judecată. Procesele lor se judecă acum și nici unul nu s'a scăpat de pedepsele prescrise de lege. Faptul acesta te face să te gândești la murdăria ce domnește în du-ghețele cârciumarilor jidovi din satele noastre românești. Ce focare de infecție. Dar în contra acestora nu se iau măsuri. Sânt reprezentanții ideii de stat. Și e păcat să lovești în ei.

Correspondent.

Comunitatea de avere în primejdie.

Di Titu Hațeg, avocat în Lugoj, publică în numărul din urmă al »Drapelului« un răspuns la articolul publicat de »Tribuna«, numărul 192, sub titlul din fruntea acestui articol. Răspunsul d-lui Titu Hațeg cuprinde câteva lămuriri în ce privește unele afirmații cuprinse în articolul nostru.

Di Hațeg răspunde următoarele:

În înțelesul legii art. 19 din 1898, pădurile Comunității de avere trebuiau predate statului pentru prevederea agendelor de silvicultură; tot în înțelesul § 59 al acestei legi, Comunitatea de avere a fost îndreptățită să recurgă în scris în termen de 6 luni la ministrul de agricultură ca să-și poată administra pădurile în locul oficiului silvanal de stat, prin angloșii proprii, iar ministrul de agricultură după ascultarea comitetului administrativ comitatens în conțelegere cu ministrul de interne poate da loc recursului, dar numai în acel caz, întru cât ar afla de corespunzător venitul pădurei pentru de a putea suporta în continuu speșele legate cu întreținerea funcționarului silvanal, și întru cât și în altă privință ar afla asigurată în mod îndestulitor rezultatul administrației proprii.

Tot acest § în a'inea 4 dispune, că ministrul de agricultură, întrucât s'ar convinge, că administrația de pădure nu ar corespunde recerșințelor de silvicultură, poate în conțelegere cu ministrul de interne să retragă concesiunea dată și poate să dispună predarea pădurii în administrația statului.

Devenind în urma legii memorate actuală întrebarea, ca să se predee pădurile în privința sil-

viculturii în administrația statului, sau să recurgem ca să rămână în administrația proprie, comitetul avea datorința să decidă asupra acestei întrebări, cu atât mai vărtos, căci la caz dacă am predat administrația de silvicultură în pădurile comunității de avere statului, ministrul de agricultură pe baza legii ar fi înființat un oficiu silvanal de stat în Caransebeș anume pentru pădurile Comunității de avere, și speșele legate de acest oficiu tot Comunitatea de avere le ar fi suportat în înțelesul legii.

Deliberându se în comitet întrebarea, în prima linie s'a cerut dela mine să fac propunere motivată.

Și eu cunoscând din experiența lungă împrejurările, am propus să fie predate pădurile în administrația statului, să bifurcăm în acest mod administrația averii, lăsând silviculturna organelor de de stat sub controla noastră, rezervând comitetului Comunității de avere dreptul legal de a susține, păzi și fructifica averea comună și de a dispune asupra venitelor celor împăduriti.

Și să credeți că am avut motive grave pentru propunerea mea. Dintre multe voi spune deocamdată numai unul.

Voiam să schimb statutul disciplinar ocrotit de către comitat, și — cu toate reprezentările făcute din partea comitetului — aprobat de ministrul de interne.

Căci în înțelesul acestui statut nu numai toți funcționarii și slujbașii Comunității de avere, ci și alesul președinte erau supuși puterii disciplinare a organelor administrative comitatense.

Dacă se introducea bifurcația, cădea de sine motivul cel mai grav, din care s'a subtras puterea disciplinară asupra organelor subalterne din mâna comitetului Comunității de avere.

Nu se poate închipui o stare mai anormală în o administrație de avere, decât ceace s'a introdus la Comunitatea de avere prin statutul disciplinar.

Să ai drept a administra averea prin organele tale executive, să fi responsabil pentru administrația corectă dar să nu ai drept a trage la răspundere pentru eventuale întrelăsări pe organul tău executiv.

Ce însemnătate are dreptul adunării generale a reprezentanților Comunității de avere de a și alege comitet și președinte, dacă pe acest președinte fără de învoirea adunării generale îl poate suspenda și destitui vice-comitele?

Această anomalie voiam să o deștărez prin introducerea bifurcației în administrație, căci din punctul de vedere al silviculturii rașonale s'au supus funcționarii și slujbașii noștri puterii disciplinare comitatense, având aceste organe executive asupra lor atât îngrijirea silviculturii cât și administrația strâns economică.

Deși am pertractat asupra schimbării statutului disciplinar cu forurile comitatense, și deși acele au fost dispuse în caz de bifurcație să schimbe anomalia în statutul disciplinar, modificându-l conform împrejurărilor schimbate și cu privire la §. 7 a legii XXX: 1873 cu toate aceste comitetul a respins propunerea mea, și a decis în unanimitate să se recurgă pentru administrația proprie, luând în cumpănă punctul de vedere financiar, căci fă-ându-se în administrație bifurcația, speșele de administrație ar fi fost cu mult mai mari.

Apoi mai era și o avertisune generală în public contra ideii ca pădurile să fie predate statului.

La îndrumarea comitetului am făcut recursul necesar.

Rezolvirea favorabilă acestui recurs s'a legal însă de rezolvirea regulamentului de serviciu.

Subcomisiunea silvanală a comitetului administrativ comitatens bazată pe §. 59 a art. 19/1898 numai așa a aflat asigurată în mod îndestulitor rezultatul administrației proprii, întru cât organele încrezute cu silvicultura se vor numi de comisarul guvernial.

Și comitetul, ca să poată exopera administrația cu organele proprii, și sub presiunea opiniei publice amintită, a trebuit să primească condițiunea, dar a putut exopera favorul, ca comisarul guvernial numai dintre candidații propuși de comitet să poată numi pe oficianți.

Pe baza acestei înțelegeri s'a făcut proiectul regulamentului de sub întrebare; ce s'a întâmplat cu el mai târziu, nu știu, atâta însă mi-s'a spus din loc competent, că pertractările s'au continuat, și că la continuarea lor a luat parte și exmisul comitetului actual.

Mai departe mi-s'a spus, că în urma pertractărilor ulterioare condițiile acceptate de noi s'au agravat în defavorul Comunității de avere, și că cu toate acestea exmisul Comunității de avere le a primit din partea sa și în cuprinsul lor mai nefavorabil. Subliniez însă că aceste agravări în regulamentul s'au făcut după moartea ferocului Ilie Curescu și după leșirea mea din serviciul Comunității de avere.

Inchel repetând: Dreptul autonom al Comunității de avere de a și alege pe președinte și pe funcționari este iluzoriu și rămâne iluzoriu până atunci, până când puterea disciplinară asupra lor o exercită în factor străin.

Vești din Bucovina.

Impresii dela o adunare. — Un străin dinstit. — Viziticii canonice.

Stroiești, Sept. 1910.

În 22 Septembrie a fost o adunare populară, condusă de un membru al partidului național, făcută în vechiul oraș Suceava, adunarea, unde avea să se valideze într'un mod sau altul noul statut. Adunare nouă după legi nouă, care însă nu se deosebă întru nimic de celelalte adunări vechi.

Orașuni înțelepte și neînțelepte, optimiști și pesimiști, critică crăutătoare și critică necrăutătoare, naționalism înălțat și naționalism precaut. Ba, și conștiința de clasă n'a lipsit. Când un învățător s'a greșit să pule pe lista celor 12, ce trebuiau aleși în sfat, trei reprezentanți ai stării sale, cineva din urmă a protestat cu multă înolgnare: »Oho! Unul ajunge!» Un caz și mai nostim, când a încurs o listă compusă numai dintre — primari.

Un sceptic din colțul sălii ar fi zămbit. Mulțimea, ce nu înțelege însemnătatea libertății căpătate prin nouile legi, nepregătită pentru o luptă cinstită și conștientă, nu egolstă, ci pentru un popor, din care faci parte, ea poartă roadele stricte a unei politici de interes. Învățătură de un caracter trist. Nu mi l dat să acuz pe cei, ce sămănără aceste învățături. Decât să urăști un trecut, de care te bucuri că nu durează, mai bine bucură te că ai un viitor, pe care nu ești necesitat să l urăști. Dar amintesc faptul, ca să lămurim drumul, ce ni se impune.

Se susține, că sancționarea nouilor legi este recunoașterea unui drept însemnat pentru organizarea și întărirea noastră.

Posibil. Numai e evident, că democratismul larg, cum îl reprezintă aceste legi, cu greu presupune un folos pentru popor, când acesta e dezbinat și însuși nu înțelege măsura puterii date, și în comun nu înțelege noul sistem. Deci noul explicări din partea conducătorilor, o nouă școală politică, care n'are voie să și pule ca sfârșit o persoană, nici o clică, nici o anumită pătură din societate, nici anumite principii politice dictate de voința unuia sau a celui alt, ci viitorul unui singur neam cu o voință unitară.

În stadiul acesta de tranziție e timpul cel mai potrivit, ca să abatem pe altă cale viața zdruncinată prin certele interne, e clipa dreaptă, când unind interesele noastre a tuturor, să rădicăm privirile către o singură țintă, care nu poate fi alta decât să ne susținem ca popor băștinăș și unitar pe acest pământ românesc, cu durere acuma numai în parte. În fața acestui unit ideal — e ideal cecece odată a fost de sine înțeles — numai activitatea comună a tuturor claselor sociale e în stare să se opule atător încordări străine, de-a nu mai vedea suflet românesc în aceste frumoase locuri ale noastre.

Drept aceea, conducătorilor noștri de astăzi li se dă posibilitatea să pretindă un loc în cronica neamului românesc — nu a celui din Vălenii-de-Munte — cronică scrisă la început cu sânge, vitejie, jertfe, scrisoare urmată cu lacrimi, nedreptăți, suferințe, corupție. Dacă vor învăța

pe acești jobagi ai toanelor politice, că nu mai avem candidați susținuți de preoți și candidați susținuți de învățători, dacă le vor arăta, că nu mai sânt »domnie», pe cari să-l privească de dușmanii lor, dacă nu vor tulbura satele cu teorii »democrate» ori »aristocrate», de bună seamă un suflet românesc va răspunde în orice piept românesc.

Necontestat, se cere mai puțină ambiguitate falsă și mai mult altruism, se cere mai multă jertfă și mai puțin sgomot. Dar, odată îndrumat către acest ideal, naționalismul neprefăcut va fi singur îndreptățit să ne dea viața, ce o pretindem ca neam. Atunci — numele celor ce ne dau libertatea și siguranța în viitor, va fi egal cu al părinților noștri.

Când a fost ales contele Bellegarde în parlamentul austriac, multe mâni așternură rinduri pline de îndoială. Alegerea aceasta nesocotită avea să fie Românilor învățătură dureroasă pentru veacuri întregi. Un contele necunoscut, un nume străin reflecta la sprijinul românesc, un căpitan districtual a știut usurpa inima mai multor mii de munteni, poporul liber a republicii de odinioară Câmpulung a devenit foarte monarhic și foarte atașat dlui căpitan. Dar tradiția spune cu slovele vii, că dintre ceice se amesecară pentru sfârșirea durerilor noastre, nici unul n'a adus mângâiere sufletului, ci numai remușcare și peire. Astfel, dreptatea era pe partea nedumeririi și reproșurilor pe partea dreptății.

Singur domnul contele nu s'a îndoit un moment, că prin faptele sale ajută poporul despoiat mișelește, și alegerea d-sale ca deputat îi puse în perspectivă o mai mare libertate și un mai larg orizont de muncă. Că la alegere n'a agitat, n'a corupt, n'a înșelat mulțimea cu promisiuni mincinoase, e prea curat trecutul lui și înima lui a fost prea devotată nouă decât să numim acest fapt procedură premeditată, tactică. Și încrederea căpătată dela alegătorii săi a răsplătit-o foarte demn și foarte frumos. De bună seamă că aceștia îi mulțumesc străinului, care s'a interesat de nevoile, ce-l apasă, cum nu li i dă să mulțumească la mulți din ai lor.

Acum a renunțat la mandatul său. Se zice, că într'o scrisoare adresată alegătorilor ar vorbi despre lipsă de ideal la cel, ce se obligară să lupte cu el pentru neamul lor — străinul idealist a rămas solidar între naționaliștii noștri — iar din alte părți a auzit despre niște afaceri, la cari nu se aliașe contele, care nu fu ales deputat ca să și strângă averi. În ori și ce caz, întâmpinarea foaiei »Wahrheit», că sentimentele românești a dlui contele ar fi prea locale, ca să i permită o acțiune pentru toți Români din Bucovina, samănă să nu fie cont de »Scrisoarea deschisă» și »Justiția în sudul Bucovinei» a acestuia.

Acuma numai la una mă gândesc: Ce cugetă și simțesc Români din Bucovina în fața celei mai vorbitoare desmințiri a obiectivității lor politice? Adevărul exprimat în fapta contelui Bellegarde ar trebui să l înțelegem în întreaga înzestitate a lui și — să l învățăm. Numai așa numele va fi adese pe buzele și icoana noastră dragă în amintirea celor, ce și au pus în noi toată încrederea unui suflet la marginea desperării. Ci văd zimbând: Idealiștii și nebunii, cine-i ascultă?

Și le pot răspunde cu toată convingerea: Acel ce o viață întreagă nu știu de bine.

Pretutindeni mitropolitul nostru se bucură de mai frumoase primiri. Poporul își venerază cea mai înaltă demnitate bisericească. Și în înfățișarea patriarhală și deschisă a mitropolitului el cinstește înțelepciunea anilor. Dar în persoana unui mitropolit român nu trebuie să iubim numai înălțimea sfințeniei. În persoana unui mitropolit român trebuie să iubim iubirea către neamul său și să stimăm înaltul rol de conducător.

N. I. R.

Naționalizarea picturii bisericești.

II*).

Poate am risipit multe iluzii cu constatările de până aici; am făcut-o numai pentru că e în joc numele de național. Sub pretext de a face artă națională în biserică, pictori sau zugrăvi fără de nici o pregătire au speculat neștiința episcopilor sau parohilor, așternând, tocmai pentru că erau atât de ușor — cât de ușor! — covoare naționale sau alte motive populare pe zidurile bisericilor, care după cât știm — și o știe orice istoric de artă — nu au primit niciodată astfel de decorațiuni.

Nu astfel se poate face artă națională... și chiar artă națională bisericească. Lăsați departe cusăturile naționale, cari nici nu sânt potrivite cu caracterul bisericesc; căutați în bogata decorațiune a vechilor bisericilor, unde veți găsi destule motive, cari vă vor mulțumi și gustul și sentimentul național.

Și dacă e bine ca tot știința să ne lumineze în această chestiune, apoi ca decorațiuni bisericești sânt, au fost și vor rămânea: *ghirlandele de fructe și flori*, dela Colțea și Horezu, înrudite cu aceleași motive din monumentele bizantine; cupola sfântului Gheorghe și absida sfintei Sofii și sf. Vital din Ravena; *rinsourile de viță și foi de acant*, dela Batiștea, Colțea, Schitul sf. Ștefan și Bolnița Hurezilor, exemplare răslețite din bogata ornamentație bizantină dela sf. Vital, Galla, Placidia și El Bagonat-Bagnit; în sfârșit *panglucele încolăcite, cornurile de abundență, lozanjele așezate în cercuri concentrice* etc. etc. Acestea sânt decorațiuni bizantine și tot acestea sânt decorațiuni întâlnite în bisericile vechi românești.

Și fiindcă silințele noastre de astăzi se îndreaptă spre crearea unui stil românesc, prin naționalizarea artei decorative bisericești cu ajutorul cusăturilor românești, e peste măsură de folositor să cunoaștem vederile competente și pline de interes ale aceluiași regretat artist *Buliazar*, tipărite în aceeași revistă ieșeană Nr. 11 pe 1908, cu privire la a eastă chestiune foarte însemnată, supt titlul: »Spre un stil românesc». Mai toate încercările în stil așa numit românesc au ca punct de plecare o decorațiune reprezentată prin cusăturile naționale, ouăle de Paști, creștăturile pe lemn din obiectele de industrie casnică cum și decorațiunea monumentelor religioase: bisericilor, mănăstirilor, pietre mormântale, troițe, scaune, etc. Și în toată această decorațiune se disting bine două caractere deosebite: caracterul rustic-național și caracterul religios bizantin. Câteodată aceste două caractere ale artei întâlnite pe pământul românesc se asociază, aceste două feluri de a compune decorațiunea se contopesc, cu intențiunea vădită de a reda un tot omogen, care, pentru că rezumă mai multe caractere ale artei românești ar putea fi — așa se speră cel puțin — un complet rezultat, dupăcum e și o netăgăduită chintesență a diferitelor curente de artă care vor fi străbătut odată țara noastră, pe lângă care se alătură firește elementul dovedirii autohton. Așa în-ât, pentru un decorator ce vrea să pară român, arta decorativă se rezumă în reproducerea mai mult sau mai puțin fidelă a artei din industria casnică, sau a artei bizantine păstrate în monumentele religioase. Următor acestei convingeri, decoratorul nostru, atunci când e chemat să decoreze ceva, răscolește în mulțimea de cusături naționale sau decorațiuni bizantine, de unde ia la întâmplare motive pe care apoi le întrebuintează în opera ce are să facă și care pentru aceasta — cine ar tăgădui: — e în stil românesc.

Negreșit problema așa cum o pun decoratorii noștri, e cum nu se poate mai ușoară și de aceea chiar se și rezolvă cu atâta ușurință. Chestiunea este de a prezenta o compoziție, care dint'o singură privire, așa cum se întâmplă cu stilurile istorice, să lase să se înțeleagă că e vorba de un

*) Vezi Nr.-ul 192.

Cei cari doresc: **mobile** bune, frumoase, ieftine, să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Székely și Réti** din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

stil românesc. Și pentru aceasta cum s'ar putea ajunge la scopul propus? Decoratorul va împrumuta din motivele de industrie casnică sau din decorația bizantină formele de cusături în linii geometrice, linii în zigzag, stelute înscrise în cercuri, ochiuri, puncte, ce se întâlnesc pe lemnul ucrat de țaranul nostru, ciubuce, așa numitele vrăuri cari înconjur bisericile, rozete care decorează pereții catedralelor, împletituri de linii de pe evanghelii, imprimate sau în manuscris, și alte motive luate din bogata artă veche, pe care compozitorul timpului nostru, o întâlnește pe pământul țării noastre. Dar toate aceste motive cu întreg acest sistem de a compune, de a înțelege arta, aparține unor anume tradiții, și mai ales unor domenii de cari nu ne putem apropia fără rizicul de a alunga din opera noastră senzualitatea operei, rațiunea ei de a fi, care trebuie să rămână totdeauna în perfect raport cu destinația ei, cu locul unde ea se produce, într'un cuvânt, cu caracterul ei. Țărancă română, care a pus fir lângă fir pentru a face o scoarță, a făcut aceasta potrivit felului ei de a vedea un decor; țaranul care crestează lemnul cu figuri și puncte de zigzag, face aceasta după cum a înțeles el că trebuie făcută înfățișarea locuinței sale. Decoratorul arab, care a compus acele frumoase rozete, acele combinații ingenioase de arcuri și dreptunghiuri, a făcut aceasta pentru că cerințele religiei sale, care nu l îngăduia o decorație cu figuri, îl constrângeau la pure combinații lineare, unde de altfel se putea aplica în larg renumita știință matematică a Arabilor. Cu alte intenții și din alte principii deci s'a executat un sistem de decorație, pe care îl împrumutăm noi modernii, ignorând tocmai faptul, că o decorație ca și oricare manifestare artistică sau culturală cadrează numai cu idelle în curs.

Decoratorul, care împrumută motive din arta populară cum și din arta veche religioasă, pe care le aplică întocmai în compozițiile sale, nu s'a gândit de sigur că printre aceste motive vor fi unele, a căror proveniență trebuie căutată în altă parte decât pe pământul țării noastre, sau că, în trăsăturile generale, această decorație se întâlnește întocmai și la alte popoare, cari posedă la fel cusături naționale ca și ale noastre sau o decorație religioasă întocmai ca a noastră. Că prin urmare, o naționalizare prin aceste motive folosite așa cum se găesc, notați această ar duce la un rezultat cu totul opus care, dacă nu e o desnaționalizare, nu e mai puțin o afirmare simultană a caracterului unei națiuni, cu care trebuie să fi avut firește legătură în trecut fapt ce va scobori mult calitatea inventivă a decorațiilor noastre.

Am relevat faptul cum motivele întâlnite la noi se întâlnesc și aiurea, la alte popoare străine. Și pentru a preciza un exemplu, am arătat, cum cusăturile, așa numite naționale, se întâlnesc și la Ruși, Finlandezi, Sârbi, Bulgari și Albanezi: Oare ce se poate întâmpla unui decorator, care are dorința să creeze un stil românesc cu un sistem de decorație, unde n'ar face decât să combine între ele motive din cusăturile naționale?

În primul rând românismul operei sale deși afirmat prin prezența izvoadelor țărănești naționale, dacă nu ar putea fi tăgăduit dar putea însemna totodată și rusism și sîrbism deoarece și Rușii și Sârbi sau Albanezii ar revendica, — și pe drept, și pentru ei cusăturile cu motive naționale. Fără a spune de unde este, am arătat unul cerc de scriitori, o cusătură finlandeză. Bineînțeles că și cu această ocazie s'a lăudat frumoasele cusături naționale, printre care dacă nu interveneam la timp, era să se numere și cusătura finlandeză, atât de izbitoare. Pe de altă parte dat fiind că folosim atâtea motive zise bizantine, stilul dorit românesc va fi în mâinile unui decorator o reunire de elemente decorative, fără nici o legătură între ele, amestecate, o concentrare laolaltă a unor motive aparținând la mai multe stiluri, la mai multe epoci. Artistul sau decoratorul,

care folosește elementele populare într'o operă în vederea naționalizării artei, pierde din vedere că aceste elemente, luate așa cum se găesc, nu corespund principiilor de compoziție decorativă modernă. Sânt convinși că orice om de artă, când admiră materialul decorativ popular, admiră însușirile unor decoratori, cari compun călăuzii numai de simțul lor artistic. Cu alte cuvinte, se laudă un simț artistic, neformat prin studiul principiilor decorative, neîntrezit prin cunoașterea de aproape a compozițiilor decorative. Într'un cuvânt avem să ne pronunțăm asupra unui simț decorativ, lipsit de unele însușiri artistice, ce se cer neapărat pentru ca producțiile acestui simț artistic să fie recunoscute de perfecte. Și alte popoare posedă această artă populară, și în ea se găsește anume și această decorație primitivă.

Dar nu această decorație primitivă formează arta decorativă, materialul decorativ, întrebunțat în monumentele de artă, durate de acele popoare. Un exemplu: Grecii au cunoscut și ei o decorație geometrică, o încondeiere cu linii a vaselor, o creștere, o zgâriare cu un vârf ascuțit a obiectelor de artă casnică. Dar nu acestea motive de artă populară, reprezentând o decorație primitivă, au fost întrebunțate în decorația greacă, decorația din epoca de splendoare a artei grecești. Orle, palmetele, perlele, triglifele, denticulele, motivele din flora și fauna din vechea decorație mikeniană și celelalte, au înlocuit la timp și în mod firesc decorația populară, și au înlocuit-o chiar și în decorația din industria casnică. De acela s'a și zis că Grecii erau un popor de artiști. Cine cunoaște vasele grecești, știe că acestea erau adevărate obiecte de artă, unde desenul academic și compoziția erau mănute cu aceeași siguranță, ca și în zilele noastre. Și mă întreb ce ar fi fost dacă Grecii s'ar fi oprit la acele decorații de artă casnică de pe fibule, unelte, vase sau alte obiecte casnice, așa cum se vede și în arta noastră populară.

Așa fiind, orișicând aceste cusături, aceste săpături de lemn, aceste creștături pe furcile de tors, pe cozile de linguri și pe alte obiecte de gospodărie casnică, examinate de lumina științei decorative moderne, vor prezenta lipsuri, imperfecțiuni, cari, firește, nu se puteau înălțura la artistul care le a făcut, țaranul sau țărancă noastră. Totuși așa cum sânt, ele cadrează de minune cu obiectele pentru care sânt făcute, și sântem convinși că nici o altă decorație, ori care ar fi ea, nu s'ar potrivi atât de bine cu obiectele din gospodăria românească. Nu e oare aci tocmai prezența a ceia se cheamă caracter? Nu e caracterul oarecum primitiv al decorațiilor de artă casnică, decorații pentru obiecte — și ele — oarecum primitive, care face farmecul compozițiilor decorative țărănești? E locul aci s'o spunem: Viitoarea pregătire artistico-industrială a țaranului trebuie îndrumată cât mai mult în sensul păstrării nealterate a felului de a înțelege decorația din industria casnică — afară bineînțeles de o posibilă perfecționare a acestor decorații fără a leși din caracter însă — tocmai pentru a afirma în prezent, ca și în vremurile viitoare, un caracter, același, neștirbit, propriu, rustic românesc. Prin urmare ar fi o greșală de a transpune, așa cum se găsește, caracterul rustic primitiv al decorațiilor de artă casnică în opere cu caracter orășenesc înalțat, din artă decorativă modernă.

Care să fie deci drumul, pe care trebuie să mergem, pentru a ne găsi în fața unui stil românesc?

În primul rând este drept, trebuie s'o recunoaștem, stilul românesc, care se așteaptă, trebuie să aibă la bază unele elemente naționale, cum și unele produse ale unei arte, ce s'a convenit a se numi arta trecutului. Mai mult decât atât: Pentru interesul originalității și fără nici o considerație pentru național, avem chiar nevoie de unele elemente, cele mai primitive, ale unei arte naționale, pentru a forma o artă cu caracter înalțat de toate.

Pentru această conlucrare însă a elementului primitiv, trebuie ceva mai mult decât simpla lui alipire la produsele timpurilor moderne. Alfel

nu facem, decât să reedităm motive de artă, a căror însemnătate e, după cum am mai spus, în raport cu timpul în care au fost produse, cu scopul pentru care au fost făcute și mai cu seamă cu artiștii cari au făcut o.

O transformare a motivelor vechi, fără a altera caracterul esențial, o prefacere a acestora prin gustul artistic de azi, e impusă de chiar gustul civilizator, același care ne-a făcut să părăsim de o pildă, pușca cu cremene sau ori ce alt obiect uzual primitiv. Extraordinarul simț de proporțiune, aleasa însușire de armonie a artistului grec, l'a mănăat să transforme arta țaranului grec, până o aduce la frumoasa decorație din arta ceramică grecești.

Creдем că o astfel de transformare trebuie și noului stil românesc, care în alcătulrea lui e ținut să la în seamă artă găsită ca românească. Prin urmare nici cusături naționale în forma lor primitivă, nici creștături pe lemn întocmai ca la meșterul Mogoș din Gorj, nici desene de pe ouă, reproduse cu forma lor inițială, nici un decor în sfârșit, care să fi: transpus cu alcătulrea lui decorativă primitivă, în noului producții în stil românesc. Toată această artă populară se va putea folosi ca fond de inspirație, pe care însă să se aitolască noului motive reprezentative ale unor noi forme, noul idol, reunite laolaltă, cimentate prin regulile artel decorative moderne. Cu alte cuvinte: pe un fond național să se așeze o compoziție decorativă nouă, care se corespundă principiilor strict de artă, o carte așa cum o înțeleg artiștii timpurilor noastre, adică o artă cu proporții, cu armonie și mai presus de toate cu o originalitate.

Nu mai în acest înțeles se va putea ajunge la un stil românesc, pe care vrem să-l avem, atât în pictură cât și în arhitectură.

Iar cât privește stăruințele noastre infatigabile de a naționaliza arta decorativă bisericăscă și profană, va fi bine să ne aducem aminte de cuvintele marelui decorator francez Grasset: »Nu ne e permis în acest al XX-lea secol, să facem pe ignoranții sau pe naivii, — a spus el când a crezut că vede un abuz de motive naționale pe unele compoziții decorative românești ale școlii de artă »Domnița Maria« din București. »Cred că astfel de tendințe nu sânt bune decât pentru a începe, pentru a determina o orientare dar nu trebuie sub nici un pretext, nici chiar sub acela de artă națională, să ne reîntoarcem la o primitivitate, care poate atinge barbaria.

În această lumină se prezintă aprecierea curentului de naționalizare a artei românești, apreciere venită dela artiștii, adânc cunoscători ai tainelor din domeniul vast și subtil al înalțelor arte.

Această capitală reformă e abia înă în fașe, și tocmai importanța extraordinară ce-i comportă, o va face să rămână mai multă vreme, o chestiune deschisă, ca una care numai cu multă înțelepciune va putea fi rezolvită.

Am socotit ca o imperativă și categorică datorie a noastră, să arătăm câteva păreri competente privitoare la această dificilă întrebare, păreri în măsură să contribuie la luminarea ei.

INFORMAȚIUNI

A R A D, 30 Septembrie n. 1910.

— Dl Octavian Goga oaspele lui Scotus Viator. Zilele acestea dl Octavian Goga a plecat din Drezda în Anglia și Scoția într'o călătorie de studii — de două luni. Dl Goga va vizita la castelul său din Scoția și pe cunoscutul apărător al națiunilor nemaghiare din Ungaria, pe strălucitul publicist Seton Watson (Scotus Viator).

Bine înțeles, că dl Goga, nu va înceta nici în răstimpul călătoriei d sale să colaboreze la ziarul nostru, trimițându-ne nu numai articole culturale și politice, ci și o serie

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.

Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ

Welsmayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi

de impresii din lungul și — importantul d-sale drum.

— **Contele Khuen la Viena.** Ministrul președinte contele Khuen Hédevary — după cât se anunță din Budapesta — va pleca la Viena, Duminecă sau Luni dimineața, pentru a lua parte la serbările ce se vor da în onoarea familiei regale belgiane.

— **Goană după tricolor.** Cetim în »Libertatea« din Orăștie: Dl Ioan Iancu, proprietar și director de bancă în Bucium-Poeni, a cărui caz l-am descris în numărul 37 al »Libertății«, (de unde l-a reprodus și »Tribuna«) — a apelat pedeapsa sa la vicespanul comitatului. Apelata l-a făcut o dl avocat Dr. Candid David din Abrud, care a scos foarte viu la iveală în recurs ridicolul din motivarea liberăului, care negăsind pe capul cailor a treia culoare — galbănă — a primit drept a treia culoare placa de nickel întinat, care »de departe pare galbănă!...«

Orice om care nu are cap în dungi, lua ca lucru sigur, că cei dela comitat nu pot întări o pedeapsă care nu se întemeiază pe fapte, ci numai pe cum l-se pare fibrăului! Vicespanul avea prilej a da semn că el știe pune dreptatea mai presus de orbla șovinismului de care a fost călăuzit deregătorul său, lisoğăbirăul.

Aș! El s'a dovedit îndoit de orbit de patimă decât subalternul său! El a asprit încă pedeapsa, dând dlui Iancu 5 zile închisoare și 50 cor. în bani. Și spune că:

»luând în mai deaproape cercetare judecata fibrăului, ca încheiere a acestei cercetări, pe temelul motivării din judecata ace-luia« — asprește încă pedeapsa!

Adecă tot pe cuvânt că fibrăului l s'a părut că țina de pe nickel de departe se vede galbănă și așa cu pantilca cea roșie și vânăta din părul cailor, ar da la olăta cele trei colori românești!

Dl Dr. David a apelat la ministru patriotica judecată a vicespanului dela Aiud.

Vom aduce la timpul său știre despre hotărîrea ministrului.

— Din Vințul-de jos ni-se scrie cu data: Ziua-Crucii 1910.

Dumineca trecută fiind plăță mare în Vinț, jandarmii au început de dimineața și până la amiază a desbrăca pe fetele și femeile din târg de podoba tricolorului, ori unde l-ar fi văzut la ele. Le-au dus la cancelaria comunală și au luat protocol că cine-s.

Iar pe timpul leșitului din biserică au stat la ușa bisericii, ca să afle și să despoale de tricolor! Aci însă nu au aflat nimic. Căci o parte din acele femei ce-l purtau, au rămas în biserică până l-a dus satana de pe-aci, iar altele l-au coperit.

»Inaintăm spre pace, nu-l vorbă«.

— Pentrucă au purtat tricolorul în ziua de sft. Ilie au ajuns acum în Septemvre la judecată următorii frați ai noștri din Olpret: Georgiu Radovan 60 cor. sau 3 zile arest, Flore Cînbăncan 30 cor., Aug. Petiș 30 cor., Iuonuc Pop 30 cor. — ori câte două zile arest.

— **Reforma serviciului voluntar în armată.** Din Viena se anunță; După-cum afă ziarul »Neue Wiener Tagblatt«, în instituțiunea serviciului voluntar de un an se va introduce o schimbare radicală care se va publica deja în numărul de mâne al monitorului oficial. Voluntarii de aici înainte nu vor mai servi pe cheltuiala părinților, ci cu toții pe cheltuiala statului. Vor fi datori să locuască în cazarmă și vor fi tratați la fel cu ceilalți soldați.

— **Georgescu — redivivus.** Cititorii noștri își mai aduc aminte de un anumit Aurel Georgescu, motociclistul care voia să încunjure, acum cinci-șase ani, pământul. Românii din jurul Hunedoarei și cei din părțile Carașului au avut să sufere pe urma acestui aventurier care-i exploata. Le atragem atenția asupra împrejurării că tipul s'a arătat iarăși în Ungaria. De data aceasta spune că face studii etnografice, și a petrecut multă vreme la Românii din Macedonia. Are și un teanc de fotografii cu el. Firește planurile de excrocherie nu l-au părăsit nici acum, și cine nu-și va deschide ochii la vreme se va căi pe urmă.

— **Incăierare sângeroasă la hotarele Persiei.** Din Constantinopol se anunță că la hotarele Persiei s'a trimis un regiment de pedestrași și un escadron de călăreți ca să aperse locuitorii satelor mărginașe de atacurile triburilor persiane răscolate. Zilele trecute s'a dat în regiunea Sapat între soldați și o ceată mai mare de hoți o încăierare sângeroasă. Hoții au fost fugăriți lăsând pe câmpul de luptă 20 de morți și 16 răniți. Pierderea soldaților turci a fost 6 morți și 5 răniți.

— **Ingroparea lui Chavez.** După cât se anunță din Domodosola Joi după amiază a fost îngropat aviatorul Chavez. Carul funebru era încărcat de coroane din țară și dela prietenii săi și corporațiunile din străinătate. Cadavrul a fost binecuvântat de un preot din America care din întâmplare era în Italia. La ceasurile două dricul a plecat spre gară însoțit de mireasa și prietenii defunctului, apoi diferitele corporațiuni, membrii reprezentanței municipale și lumea imensă de popor. Dricul a fost încunjurat din amândouă părțile de oamenii primăriei și de pompieri pe întreg parcusul până la gară.

— **Victimele aviației.** O telegramă anunța ieri că la concursul aviației din Mühhausen aviatorul Plochmann a căzut cu aparatul său și a fost rănit grav. Știrile de mai târziu spun că peste noapte aviatorul a murit, răpus de durerile îngrozitoare ale membrilor fracturate. Aceasta este a nouăsprezecea jertfă din anul acesta, în lupta ce se dă între oameni și natură pentru cucerirea aerului.

— **Scandaluri în jurul Messinei.** De când cu catastrofa cutremurului dela Messina, lumea a avut parte de nenumărate scandaluri pe tema acestei catastrofe, cari luaseră proporții fabuloase — și se nădăduia că acum lumea se va pune de fapt pe muncă serioasă, dar un nou caz de excrocherie, cu mult mai mare ca cele de până aci, ține lumea în agitație. După cât se anunță din Roma, un consorțiu englez s'a oferit consiliului municipal să restaureze orașul în intervalul cel mai scurt pentru suma de 70 milioane lire, pentru care orașul va plăti patru și jumătate procente. Pentru pertractări din partea consorțiului a fost trimis la Messina proprietarul ziarului »Daily Mail«. Când a înaintat ofertul comisariului guvernului, nu l s'a dat nici un răspuns și tot așa nu l s'au rezolvit nici cele trei scrisori cari le trimisese pentru rezolvirea chestiei.

Într-o zi însă au venit câțiva domni la el, în numele consiliului comunal și l-au spus că pentru o anumită sumă de bani vor duce lucrul ca ofertul lui să fie primit. Ziaristul le a oferit o sută de mil de lire, dar cei trei domni l-au cerut șapte milioane sub pretext că trebuie să miluiască o mulțime de oameni de mare influință. Englezul a cerut vreme de gândit, dar pe urmă a publicat încercarea de mituire într'un ziar.

— **Inmormântarea unei nobile răposate.** Ni-se scrie: Luni în 7/20 Septemvre a. c. s'a petrecut la lăcașul de veci Iconia Musteș soția răposatului învățător Pavel Musteș soacra vrednicului protopresbiter al Buziașului Ioan Pepa. Răposata a fost o femeie cu inimă nobilă, aleasă, în urma cărei însușiri și-a atras respectul și stima tuturor cari au avut fericirea de a o cunoaște. Dovadă despre respectul și stima nutrită față de răposata în Domnul participarea multor străini din alte comune, dar cu deosebire a onorațiilor și a credincioșilor din comuna Doclin la actul funebru ce s'a săvârșit cu mare pompă de către preoții: Solomon Andreescu din Biniș, Pavel Drăgan și Teodor Șandru din Doclin, Petru Vuc și Nicolae Popovici din Bocșa și Ioan Bărescu din Surduc, pre cum și de către cand. de preot Aurel Simu din Petruța și învățătorii: Va-

sile Bojinca din Biniș, Nicolae Șola din Surduc și Emil Băiaș din Doclin.

Insușirile nobile ale răposatei în Domnul le-a schițat preotul Solomon Andreescu prin o cuvântare înduioșitoare, care a stors lacrimi din inimile ascultătorilor; scoțând dl preot în relief însușirea nobilă a răposatei de sprijinitoare a săracilor, ajutătoare și sfătuitoare a tuturor celor ce-i căutau sprijinul și-i cereau sfatul ei, cari virtuți i-au asigurat nemurire între consătenii ei, cari în totdeauna cu pietate l-și vor aduce aminte de »maica dascăliță«.

Intristatei familii și cu deosebire neconsolatei D-nei Pepa fetei spre mângălere doliul și compătimirea dovedită de către credincioșii comunei Doclin, către maica lor sufletească, a cărei amintire o vor păstra o totdeauna. Dumnezeu să o odihnească între aleși săi.

Un participant.

— **Sfințirea bisericii din Iiva-mare.** Curatorul bisericesc gr. cat. din Iiva-mare, vicariatul Rodnii, invită la sfințirea bisericii nou edificată, care se va îndeplini Duminecă în 9 Octomvre st. n., cu următorul program; 1. Sâmbătă (8 Oct.), seara, primirea delegatului episcopesc și a oaspeților și încvartirarea lor. 2. Duminecă (9 Oct.), îndeplinirea actului sfințirii; după care la ora 1 d. a. prânz comun în localul școlii centrale (3.60 cor. de persoană). 3. La orele 7 seara concert, dat de reuniunea de cântări din loc și reprezentăție teatrală, după care petrecere cu joc (taxa de intrare 1 cor. de persoană).

Trenul sosește la Iiva-mare seara la orele 6.15. Pieacă dimineața la 6.15. Pentru încvartirare este a se adresa domnilor: Iuliu Ciorceriu, capelan și Onisim Sas învățător în localitate. Invitări speciale nu se trimit; cine dorește a lua parte la această festivitate este bine văzut și cu plăcere primit. Daruri pentru biserică nouă se primesc cu mulțămire.

Iiva-mare, 28 Septemvre 1910. Pentru curatorul bisericesc: Ieronim Stăvică, preot.

— **Simt muzical.** În comuna românească Ohaba-Mitnic. În ziua de rugă (sfința Maria mică) veniseri și niște voinicosi din Timișoara la o rudă a lor: Fiine rugă au venit și numiții ca privitori. Au privit ei c bună bucată de vreme jocul flăcăilor, iar când și plece unul din coconasi merge la lăutar și-i întind-trei (3) coroane, spunindu-i ceva. Lăutarul fiind în ternațional, pentru trei coroane își face tot... Coconasul de jidov poruncise anume un: csárdás. Țiganul începu csárdásul. Dar, ce să vezi. Deja la primele acorduri feciorii se opresc și privesc mirați. Nu cunosc jocul. Pela Mitnic numai de csárdás nu se pomeneste doar. Deodată unul apucă cetera lăutarului, zicind: Cui cînți cioară. Vrei să faci cheful lor (al acelor cu 3 coroane) cară-te cu dinșii. Alege, ne zici nouă ori le zici lor? Și țiganul începu o mazărică. »Coconasi« se retraseră cam cu frică și cind erau departe unul zice către celalalt: »Milyen vad nép« (Ce popor selbatic). Ia să fi comandat coconul o »ardeleană« la Ungurii din Végvár că le rămîneau și ciolanele acolo. — »Drapelul«.

x **Muzeu anatomic parizian în Arad.** Care dorește să-și cunoască eu și boalele corpului acela să cerceteze acest muzeu unde se pot vedea următoarele: Obiecte de studii științifice din viața corpului omenesc; corpuri omenesti atacate de diferite pește numit »antioxus lanceolatus«; limbricul; riia; stomacul lui Mac Kinley (fostul președ. al Statelor-Unite) sfredelit de un plumb; Venus; Primele ajutoare la accidente; frînturi de oase; arsuri; scarlat; cozace; anghină; inimă atacată de rac; lepra; corcitură; dezvoltarea omului; dezvoltarea părților genitale; prințesa Anneta (vie) fără de mâni și picioare cind scrie, deschide orologiul, bagă ată în ac, cîntă la instrumente, mîncă cu lingură și furcuță, se mișcă și sare. Scamatorul indian. Distracție plăcută. Ris. Minuni. Pot participa dame, domni și copii. Ultimă reprezentație se va da în 2 Octomvre 1910.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școle de fete.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu și, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofel, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Amânarea târgului de vite din Săliște. Autoritățile comunale din Săliște anunță și pe această cale, că târgul de țară pentru vite, ce era să se țină în 4 și 5 Octombrie st. n. în comuna Săliște (c. Sibiu) din cauză de boală nu se va ținea.

— **Expoziție de copii în Sadu.** Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu organizează Duminecă la 9 Octomvre n. 1910, în comuna Sadu o expoziție de copii pe lângă următorul program:

1. În scopul promovării stărilor igienice și a îmbunătățirii condițiilor de trai ale populațiunii, Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu va aranja Duminecă, la 9 Octomvre n. 1910, în comuna Sadu o expoziție de copii împreună cu distribuție de premii în bani.

2. Expoziția se va ținea în ziua amintită, începând dela 11 oare înainte de amiază și până la 2 oare d. a., când va urma premiarea.

Expoziția se va ținea în salele școlii gr. or. române.

3. La expoziție de data aceasta se primesc numai copii locuitorilor din Sadu cu vârsta dela 1 până la 4 ani.

4. Primirea copiilor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica de cu vreme dispozițiile luăte. Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate. Despre copiii primiți se compune consemnare exactă.

5. Exponenții (mamele și îngrijitoarele) sânt îndatorăți a purta înșiși grijă de copiii expuși.

6. Se vor distribui 46 premii, în valoare de 200 cor. La aceste concurge Reuniunea agricolă cu 50 cor.; Comuna politică Sadu cu 50 cor.; Institutul de credit și economii «Frățietatea» din Sadu cu 50 cor. și comuna bisaricească gr. or. cu 50 cor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 27 Septemvre 1910.

Prețul cerealelor după 100 Hgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa	21 K. 30
De comitatul Albei	20 » 60
De Pesta	20 » 80
Bătănieș	20 » 70
De Bacica	21 » 20
Secară de calitate I.	14 » 45
Orzul de nutreț, calitate I.	13 » 70
Orz de calitate I.	16 » 55
Cucuruz	11 » 35

La „Librăria Tribunei“**se pot procura următoarele manuale**

Aprobată din partea Ministrului de culte și Inst. Aprobată de Ven. Cosistor gr.-or. român.

Petru Popa paroh, Istorieare biblice din Testamentul Vechiu și nou. Pentru cl. III și IV cu 20 ilustrațiuni. 45 fil.

Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religione —40

» » » Simple istorioare religioase-morale —30

» » » Istorioare biblice —30

» » » » bisericesti —30

» » » » » (1910) —30

Nicolae Crășmaru. Prelegeri metodice din Istorieare biblice. Preparațiuni la întreaga materie de învățământ prescrise pentru clasele II III și IV ale școalelor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei. 3—

» » Istorioare biblice, cl. III și IV. —40

» » Istorioare bisericesti pentru clasa V și VI. —40

Catehism —40

Din istoria biblică pentru școale elementare. —24

Din liturgica bisericeii ortodoxe române (Cu două ilustr.) —70

Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —40

A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —40

A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —60

A patra carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —60

Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și consoții. 1.—

Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3. —50

Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6. —50

Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II —40

Scriverile diui Iuliu Vuia

(Aprobate de înaltul minister.)

Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910) —07.

Abc-dar scris pe baza metodei sunetelor vii. —40

Instrucția metodică a metodei sunetelor vii —80

Carte de cetire pentru clasa II Ed. III. —36

» » » clasele III și IV. —60

» » » » V și VI. —60

Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6 —60

Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII. —50

Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához.) —50

Elemente de geografie și constituție. —60

Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV. —60

Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI. —36

Curs practic de istoria Ungariei. —40

» » » istoria naturală. —60

» » » fizică și chemie. —50

» » » economie. —56

Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetițiune economice. 150

Curs practic de istoria literaturii române de Iosif Stanca. —40

Exerciții intuitive române maghiare de Ioan Vancu —50

Geografia Ungarie pentru școalele populare de Iosif Stanca. —30

Manual de gimnastică de Ioan Prodan. —60

Rugăciuni școlare, cântări bisericesti. —50

Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda revizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germană, dictando și comput à 2, 4, 5, 10 și 20 fil, bucata. Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-ink, Princess-ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40, —60 1—

și 1-80. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare Tampoane. Ceruze de peatră. (stile) Notițe de buzunar. Creioane. Gumi de șters. Tăblițe. Albume pentru cărți poștale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tăblițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

BIBLIOGRAFII.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

„La cărările vieții“

de Lucian Bo'caș,

un Volum elegant de vre-o 7 coale de tipar.

[Prețul: 1 cor. 50 bani.]

Se poate comanda dela Tipografia „Tribunei“ sau dela autor în Budapesta, VII Zugló u. 16.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisfor Ohibu: Ziaristica bisericască

la Români. Studiu istoric 2.—

» Limba nouălor cărți bisericesti 1.—

» Der moderne Utraquismus oder die Zweisprachigkeit in der Volksschule 2.—

» O călătorie prin Alsacia Lorenă. Țara și școlile ei —75

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nișin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

BORSZÉKI

Borszék perla apelor minerale, remediu neîntrecut contra boalei englezești și a anemiei. Ca beutură recoroitoare neîntrecută, între toate celelalte ape.

Kardos Miklós, reprezentant și vânzător en gros pentru — ARAD. — Telefon: 647

Se găsește la firma Daniel Lajos » 98

Dür Kocsárd » 130

Éles Armin » 44

Färber Lajos și fratele » 311

Nagy Farkas » 263

Fejér Gyula » 75

Hoffmann Otto » 598

Crienfeld Ignátz și alți. De asemenea în orice cafenea și cârciumă mai bună.

Credit pe ipotecă, pe cambiu**și pentru oficianți****mijlocește****Herzog Sándor****ARAD,****str. Weitzer János 15.****Telefon nr. 376.**

Caut
un candidat de avocat
cu praxă
pe lângă condițiuni favorabile.

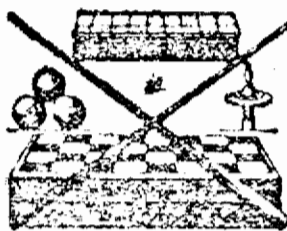
Dr. Ioan Maior,
avocat în
Iliă-mureșană, (Marosilye).

Krämer Károly

strungar
Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articli pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

Ilustrate

dela balul costumat din Arad, (și grupuri) buc. 20 fil.

Vederi din Arad, buc. 6 fil. colorate, buc. 10 fil.

Familia Regală și Prințiară Română, buc. 20 fil.

Dame frumoase, băieți și fetițe colorate, buc. 6, 8, 10, 20 fil.

Palatul Tribunei, buc. 10 fil.

Tărani, ciobani și țărance din România, buc. 16 fileri.

Costume naționale românești, bucata 8 fileri.

Comandele sunt a se adresa la **Librăria Tribunei, Arad**

Artiștii noștri, bucata 16 fil. : Peisaguri, buc. 10, 12 f.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatură rufelor cu abur, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár - Széchenyi-u.** (lângă biserica călug).

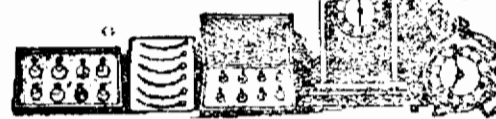
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din branșă aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasornicar, în Orăștie. Szászváros. Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparatură de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzinar cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articli mănuloari. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de branșă aceasta precum și ascuțire, le execută în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — prețurile cele mai moderate. —

ANUNȚ.

În biroul avocațial al subsemnatului află aplicare imediat

doi candidați de avocat

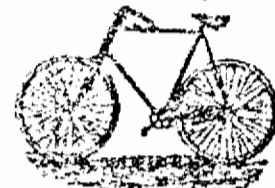
unul cu practică și unul începător.

Caut apoi și un practicant (scrietor).

Condițiile să mi se ceară în scrisoare.

Dr. Gheorghe Popa, avocat,
Buteni (Buttyin) cott, Arad.

Mașini de cusut pentru trebuințe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofoare se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătitre în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete la

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată sculpetea se găsec cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

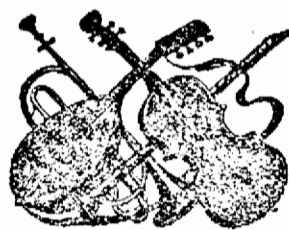

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

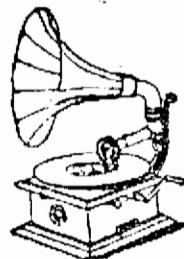
Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyseben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, armonice, și totfelul de instrumente de suflat din a'amă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoare în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoare cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiteră banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat
al renumitel firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Fitile magnetice. Unsoari. Material de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

„Zlagneana” institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna—Zalatna. :: :: ::

Nr. 343—1910 E.

P. T. Domnule !

În legătură cu noua emisiune de acții, care s'a făcut la institutul subsemnat, direcțiunea a decis ca să convertească și acțiunile vechi, anume cari poartă numărul de 1—1000 și derivă din emisiunea veche, de oarece acestea blanchete de acțiuni sunt gata, venim prin aceasta a ne adresa st. domni acționari și în general cătră acei st. domni sau on. corporațiuni, cari au în posesiune acestea acțiuni, ca în termen scurt posibil să-și trimită toți blanchetele de acții vechi cu cuponi cu tot la adresa: »Zlagneana« institut de credit și economii, societate pe acții Zalatna, (comitatul Alsófeher), în schimbul cărora, vor primi alte acții noi, cari sunt deopotrivă cu cele din a II-a emisiune. Acei domni acționari, cari eventual nu sunt în posesiunea acțiilor lor vechi, îi rugăm să ne comunice adresa unde le au deposite, ca astfel să ne adresăm direct cătră depositari spre a esopera convertirea. Asemenea instituturile de bani, cari au acțiuni de-ale noastre, ca gaj, amanet sau depozit, sunt rugate a trimite blanchetele cu cuponi cu tot la adresa susnumită și în schimb subsemnata firmă le va restitui blanchetele cu cuponi de acții convertite. Acțiunile trimise prin poștă sau prezentate personal, vor rămânea 2—3 săptămâni la institut până se va termina lucrarea scripturistică împreună cu ele. — Amintim mai departe pentru acei domni acționari, cari sunt interesați și în II-a emisiune, că pentru bunul mers al convertirii acțiilor vechi, acțiunile din a II-a emisiune, li-se va estrada numai după terminarea convertirii acțiunilor din I-a emisiune.

Din ședința direcțiunii ținută în 10 Septembrie st. n. 1910.

»Zlagneana«

institut de credit și economii societate pe acții.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțatorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi și gloze de sticlă.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

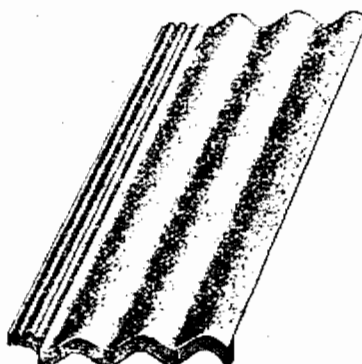

Telefon No 316.

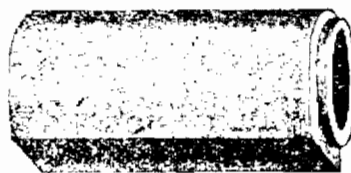
Reiber István

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în

— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

Primește lucrări de betonaj, pavări și tencuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comande cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comandele să se adreseze la firma de mai sus.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

În palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și mășoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

In magazinul de mașini de cusut și biciclete

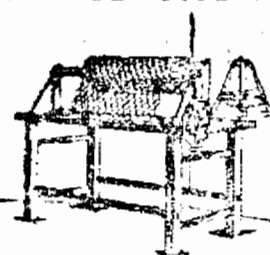
Kalmár Mihály

Cluj—Kolozsvár, Czertörö-u. 56. se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete de plin echipate, plătină tunar, în rate avantajoase.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere să cumpărare să se provace că adresa firmei se setit-o în Tribuna.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrieș de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI. Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, și guraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

Dacă voîți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

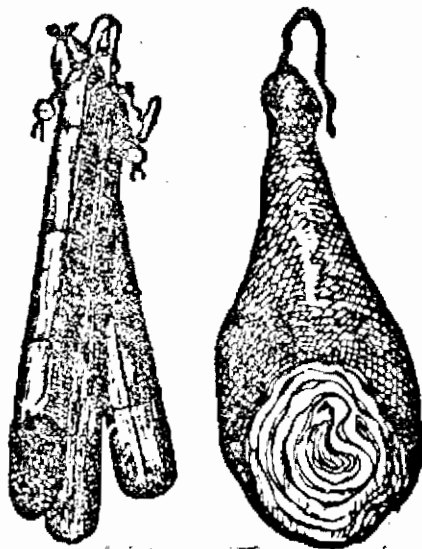
către fabrica de măcelărie și cârnărie cu putere
electrică (fond. la a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

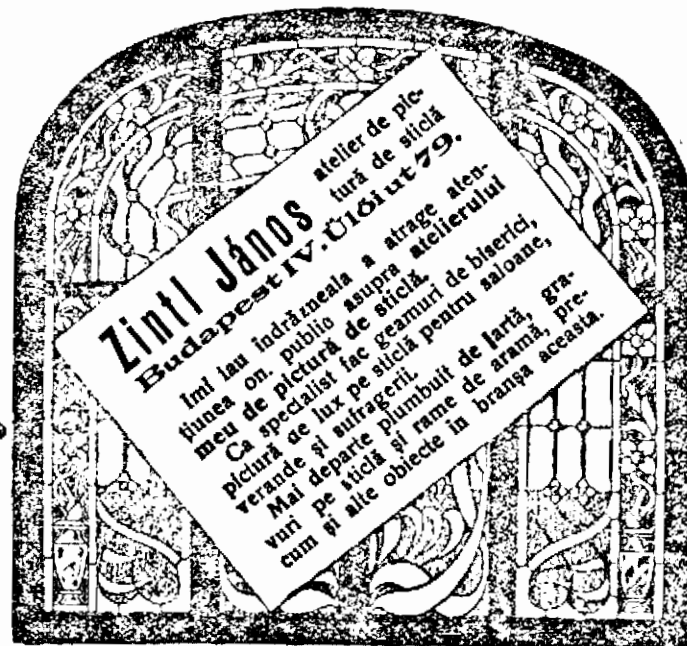
Pariser — — —	Cârnaț șuncă — —	Galantin de mai — —
Crinolin — — —	Rollui șuncă — —	Masaic — — —
Extra — — —	Rusesc — — —	Picior umplut — —
Caș de carne — —	Rollut rusesc — —	Mortadella — — —
Caș cu mă eș — —	Paranen — — —	Gotha — — —
Cârnați p. vâțatori —	Măieș rece — — —	Mensel — — —
Cârnați cu sl. p. vânat	Caș rece de măieș —	Caș de limbă — —
Salamă de vavă — —	Pastele de mai — —	Sângerete cu slăină —
Pastete de sânge — —	Rollui de pept — —	Limbă umplută — —
Caș de porc I — — —	cu felurite umflături ș.a.	Rollui de carne — —
Caș de porc II — — —	cu sânge, mai, limbă.	Galantiu de vițel — —
Cași de urechi — — —	Tortă de carne — —	Pastete de ciuperși —
Cartaboș n-gru — — —	Craovean — — —	Pastete de mai de găscă

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexcepționabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șuncă de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeală, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cârnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel din neața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8¹/₂.

Zinti János atelier de pic-
tură de sticlă
Budapest IV. Üllői út 79.
Imi lasz indrăneala a atrage aten-
țiunea on. publico asupra
meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac geamuri de biserici,
pictură de lux pe sticlă pentru saloane,
verande și sufragerii.
Mai de parte plumbuit de lăță, gra-
vuri pe sticlă și rame de aramă, pre-
cum și alte obiecte în branșa aceasta.

In atenția onoratelor dame!
In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7—9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**
se găsec în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.
Se primesc toffelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.
Se află în depozit tot-felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grillage,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — rerie de metal aranja-
măcelării și căsăpili, — mente pentru biserici
basreliefuri, strungă- — in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru sechinea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA — sculptor și mă-
iestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din marmură, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferenc József-utca 25.

Biroul Central:
Nagyzeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Cele mai moderne
masă mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de cătră firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Geasornice de turn

pentru palate, case comu-
nale, fabrici, locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly
dela prima aranjare cu vapor
a fabricii de orologe din
Budapesta, VII., Tököly-ut 52.
— (Casa proprie). —

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

HOTEL SCHMIDT

HOTELIER GÜNDISCH M.

in
= SIBIIU—NAGYSZEBEN, BAHNGASSE. =

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public voiajor că am luat în Sibiiu, hotelul și restaurantul binecunoscut Schmidt, la o sută pași depărtare de gară. Mă voi nizu să pot găstiga încrederea și deplina mulțămire a on. public voiajor. Camere curate mîncări gustoase, beuturi bune și curate, mese de biliard, ofer un cămin plăcut. Iluminație electrică. Recomandându-mă în atenția onoratului public semnez

Cu distincția
stimă: **Gündisch M.** proprietarul hotelului Schmidt.

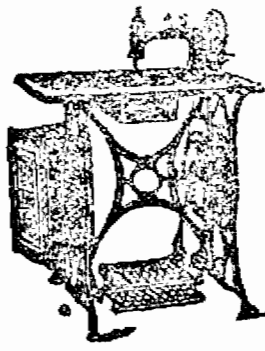
Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onorațiilor părinți că în anul școlar 1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățămîntului, corpul profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orășănesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrîns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Mașini de cusut
și
gramofoane
cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

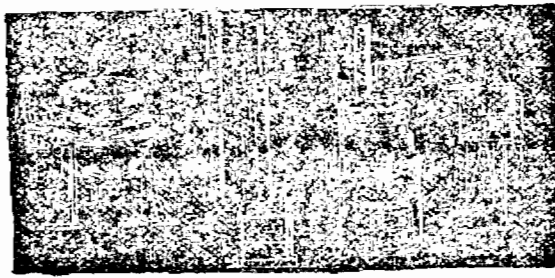
Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

ALBERT LINDENFELD

hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u. 4.

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât noi cât și reparațiuni ca, cazane pentru fert rachiu, aranjamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turnătorie de alamă, tigăi, paturi comprestre, pîue și instalații de apeducte pe lângă prețuri conven.

: Cumpăr aramă nefolosibilă pentru prețuri mari.

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ DE CEMENT ȘI BETONIZARE INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI

Knott József

Fabrica:
în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

Cancelaria de zidire:
Telefon Nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, padimentare de terase, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
de Portland și Roman.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferez garanție.

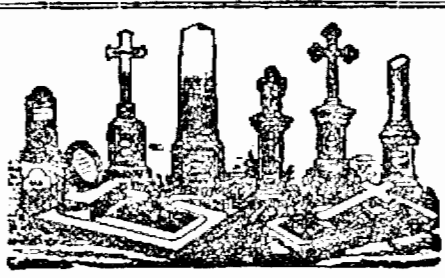
La dorință servesc bucuros cu planuri și prelininare de spese.

RICHTER și ZEPENEU

BISERICA-ALBĂ
— Szászky-ut 112. —

pietrari

— VÂRȘET —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

MONUMENTE MORMÂNTALE

de granit negru șvedian, sienit, labrador,

marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie tot felul de lucrări de branșă piatrăriei. Depozit de petrii de hotare.